

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К.Д. УШИНСЬКОГО»
ІНСТИТУТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ
КАФЕДРА СПОРТУ ТА ДОПРИЗОВНОЇ ПІДГОТОВКИ**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
З ДИСЦИПЛІНИ «УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ФІЗИЧНОГО
ВИХОВАННЯ»
(методичний посібник для студентів напрямку підготовки
6.010201 «Фізичне виховання»)**

ОДЕСА-2013

Методичні вказівки до виконання самостійної роботи з дисципліни „Управління у сфері фізичного виховання” студентами напряму підготовки 6.010201 «Фізичне виховання»

Розробник: П.Б. Джуринський, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри спорту та допризовної підготовки.

Рецензенти:

Л.П. Сущенко, доктор педагогічних наук, професор НПУ ім. М.П. Драгоманова;

Б.Т. Долинський, доктор педагогічних наук, професор ПНПУ ім. К.Д. Ушинського.

Рекомендований до друку вченою радою факультету фізичної реабілітації (пр. № 1, від 29.08.2013).

Методичний посібник призначений для самостійної роботи студентів Інституту фізичної культури та реабілітації з навчальної дисципліни «Управління у сфері фізичного виховання» в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу. Розроблений на підставі законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про фізичну культуру і спорт», Положення про кредитно-модульну систему організації навчального процесу.

Упровадження новітніх технологій навчання, розвиток науково-методичного та матеріального забезпечення навчально-виховного процесу, поступова інтеграція вітчизняної системи освіти до європейської та світової зумовили необхідність і можливість поетапного скорочення аудиторних занять та збільшення годин на самостійну роботу студента.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Підготовка висококваліфікованих фахівців, конкурентоспроможних на ринку праці, а також здатних до компетентної, відповідальної й ефективної діяльності за своєю спеціальністю неможливе без підвищення ролі самостійної роботи студентів, спрямованої на стимулювання їх професійного зростання та виховання їхньої творчої активності.

1.2. Самостійна робота студента (СРС) – невід’ємний складник підготовки фахівців в університеті. СРС є однією з форм оволодіння навчальним матеріалом поза межами обов’язкових навчальних занять. Її спрямовано на закріплення теоретичних знань, отриманих студентами за час навчання, їх поглиблення, набуття і удосконалення практичних навичок та умінь щодо відповідних спеціальності та напряму.

1.3. Методичні вказівки спрямовані на вирішення: створення умов для реалізації єдиного підходу викладачів до організації самостійної роботи студентів; сприяння формуванню у студентів навичок самостійної навчальної, науково-дослідної та практичної роботи, а також розвитку й поглибленню професійних наукових і практичних інтересів студентів; формування професійних якостей, знань, умінь і навичок майбутніх фахівців, а також створення умов для гармонійного розвитку особистості студента.

2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

2.1. Навчальний час, відведений на самостійну роботу студента, регламентується робочим навчальним планом і повинен складати не менше, ніж 1/3 і не більше, ніж 2/3 загального обсягу навчального часу, відведеного на вивчення окремої навчальної дисципліни.

2.2. Головною метою самостійної роботи студента є формування його пізнавальної активності, засвоєння ним основних умінь та навичок роботи з

навчальними матеріалами, поглиблення та розширення вже набутих знань, підвищення рівня організованості студентів тощо.

2.3. Основними завданнями самостійної роботи студентів є засвоєння в повному обсязі основної освітньої програми та послідовне вироблення навичок ефективної самостійної професійної (практичної й науково-теоретичної) діяльності на рівні світових стандартів.

2.4. Зміст самостійної роботи студента визначається навчальною програмою вивчення дисципліни «Управління у сфері фізичного виховання», завданнями та рекомендаціями викладача.

2.5. Самостійна робота студентів охоплює: підготовку до аудиторних занять (лекцій, практичних, семінарських тощо); виконання завдань з навчальної дисципліни протягом семестру; роботу над окремими темами навчальних дисциплін відповідно до навчально-тематичних планів; підготовку до практики та виконання завдань, передбачених практикою; підготовку до всіх видів контрольних випробувань; роботу в студентських наукових гуртках, семінарах тощо; участь у роботі факультативів, спецсемінарів тощо; участь у науковій і науково-методичній роботі; участь у наукових і науково-практичних конференціях, семінарах, конкурсах тощо.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

3.1. Організацію самостійної роботи студентів з дисциплін «Управління у сфері фізичного виховання» здійснює кафедра спорту та допризовної підготовки, яка розробляє необхідну документацію, що регламентує самостійну діяльність студентів.

3.2. Збільшення частки самостійної роботи студентів і зниження аудиторного навантаження викладачів передбачає відповідне збільшення кількості академічних годин, що відводяться на контроль знань студентів (контроль самостійної роботи), поточні групові й індивідуальні консультації, індивідуальну роботу, розроблення науково-методичних і навчальних матеріалів.

3.3. Організація й контроль ходу і змісту навчальної самостійної роботи і її результатів здійснюються відповідно до графіків контролю самостійної роботи студентів, що розробляються і затверджуються кафедрою спорту та допризовної підготовки (ДП).

3.4. З власної ініціативи кафедра спорту та ДП може проводити студентські навчальні, наукові й науково-практичні заходи (олімпіади, конференції, конкурси, симпозіуми тощо).

3.6. Організація самостійної роботи студента спрямовується на оволодіння вміннями та навичками:

- організації самостійної навчальної діяльності;
- самостійної роботи в бібліотеці з каталогами;
- роботи з навчальною, навчально-методичною, науковою, науково-популярною літературою;
- конспектування літературних джерел;
- роботи з довідковою літературою;
- опрацювання статистичної інформації;
- користування Інтернет;
- написання повідомлень, рефератів, доповідей з проблем курсу, підготовка фіксованих виступів;
- проведення експериментальних досліджень, передбачених певними темами і розділами курсів дисципліни «Управління у сфері фізичного виховання»;
- застосування набутих знань для розв'язання практичних завдань.

4. ЗМІСТ І ВИДИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

4.1. Самостійна навчальна й науково-дослідна робота, як складник навчально-виховного процесу, виконується студентами під керівництвом викладача, що здійснює аудиторну роботу в цій навчальній групі. Викладач кафедр спорту та ДП для виконання студентами завдань із самостійної роботи розробляє методичні рекомендації з чітко складеними планами, списком літератури, коротким (тезисним) викладом теоретичного матеріалу.

4.2. Під час вивчення дисципліни «Управління у сфері фізичного виховання» передбачено виконання таких видів самостійної роботи: робота з підручниками, навчальними посібниками, дидактичними матеріалами; розв'язування задач; виконання вправ; написання рефератів; самостійні спостереження; індивідуальні науково-дослідні завдання; виконання кваліфікаційних робіт, контрольних робіт, складання і вивчення термінологічного словничка.

4.3. Індивідуальні завдання сприяють поглибленому вивченню студентом теоретичного матеріалу, закріпленню і узагальненню отриманих знань, формуванню вмій використання знань для комплексного вирішення відповідних професійних завдань. Види, термін виконання і захисту індивідуальних завдань визначаються їх розкладом занять. Індивідуальні завдання виконуються студентами самостійно із забезпеченням необхідних консультацій з боку викладача. Наявність позитивних оцінок, отриманих студентом за виконання самостійних індивідуальних завдань, є

необхідною умовою допущення до семестрового контролю з даної дисципліни.

4.4. Реферати - це види індивідуальних завдань, які передбачають вирішення конкретних практичних навчальних задач з використанням відомого, а також самостійно вивченого теоретичного матеріалу. Складником такої роботи можуть бути програмні продукти та графічний матеріал, який виконується відповідно до чинних нормативних вимог та із застосуванням комп'ютерної графіки.

Ці види індивідуальних завдань повинні сприяти поглибленню і розширенню теоретичних знань студентів з окремих тем дисципліни, розвивати навички самостійної роботи з навчальною та науковою літературою.

4.5. Час, що відводиться на самостійну роботу студента визначається робочим навчальним планом.

4.6. Види і зміст самостійної роботи студента визначаються навчальною програмою з дисципліни.

4.7. Кафедра спорту та ДП може розробляти, окрім навчальних програм з дисципліни, інші методичні документи, які сприятимуть досягненню високої якості виконання самостійної роботи студентів.

5. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

5.1. Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних матеріалів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни: підручниками, навчальними та методичними посібниками, конспектами лекцій та практикумів (у т. ч. на електронних носіях) тощо.

5.2. З метою методичного забезпечення самостійної роботи студентів вчені та викладачі кафедри спорту та ДП розробляють методичні посібники і видають їх у друкованому вигляді та в електронному варіанті як підручники, збірники тестів та ситуаційних завдань, посібники до самостійного вивчення всіх розділів курсів та окремих складних тем. Методичні посібники мають бути розроблені з урахуванням специфіки різних видів самостійної роботи, а також визначена система оцінювання результатів проведеної самостійної роботи.

5.3. Методичні рекомендації щодо самостійного вивчення навчального матеріалу повинні містити в собі вказівки щодо терміну, обсягу засвоєння матеріалу з зазначенням навчальних і наукових видань, питань для самоконтролю, тести, контрольні завдання, приклади оформлення самостійної письмової роботи.

5.4. Методичні вказівки до виконання курсових та випускних робіт визначають тему, мету, хід дослідження, містять список рекомендованої наукової та методичної літератури.

5.5. Тематика курсових, випускних робіт повинна відповідати завданням навчальної дисципліни, бути актуальною і тісно пов'язаною з вирішенням практичних фахових завдань.

5.6. Вимоги до оформлення результатів дослідження, порядок дотримання термінів виконання і захисту цих видів самостійної роботи регламентовані відповідними положеннями.

6. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УМОВ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Для повноцінної і творчої самостійної роботи у вивченні навчальної дисципліни «Управління у сфері фізичного виховання» та здійснення науково-дослідної роботи необхідна матеріальна база з науково-лабораторним устаткуванням, з використанням сучасних інформаційних технологій.

6.1. Умови для виконання самостійної роботи студента створюються всіма підрозділами університету (інститутами, факультетами, кафедрами, центрами) з використанням їх матеріальної та інформаційно-технічної бази та обладнання: аудиторії для самопідготовки; комп'ютерні класи з можливістю роботи в Інтернеті; бібліотека університету з читальними залами; навчально-методичні кабінети інститутів, кафедр; науково-творчі лабораторії, дослідницькі центри, у т. ч. наукові осередки провідних інститутів АПН і НАН України.

6.2. При організації самостійної роботи студентів з використанням складних систем доступу до інформації (наприклад, комп'ютерних баз даних) передбачається можливість отримання консультації з боку фахівця.

7. КОНТРОЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

7.1. Результати самостійної роботи студентів оцінюються викладачем навчальної дисципліни «Управління у сфері фізичного виховання», а в окремих випадках і кафедрою в цілому.

7.2. Форми контролю самостійної роботи обираються викладачем з таких варіантів: індивідуальний або колективний проект, передбачений навчальною програмою з дисципліни або окремих модулів, що потребують формування практичних навичок і умінь студентів; поточний контроль на основі виконання практичних або лабораторних робіт; поточний контроль засвоєння знань на основі оцінки усної відповіді на питання, повідомлення, доповіді тощо (на практичних або семінарських заняттях); вирішення ситуаційних завдань; конспект, виконаний з

теми, що вивчалася самостійно; тестування, виконання письмової контрольної роботи; рейтингова система оцінки знань студентів; звіт про науково-дослідну роботу (її етапи, частини тощо); стаття, тези виступу та інші публікації в науковому, науково-популярному, навчальному виданні тощо за підсумками самостійної навчальної й науково-дослідної роботи, опубліковані за рішенням кафедр або вчених рад факультетів.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів з дисципліни «Управління у сфері фізичного виховання» розглянуті і затверджено на засіданні кафедри спорту та допризовної підготовки (пр. № 1 від 02.09.2013 р.).

8.1. При розробленні критеріїв системи оцінювання якості навчання враховувалися три основні компоненти:

Рівень знань:

- глибина і міцність знань;
- рівень мислення;
- уміння систематизувати знання по окремих темах;
- уміння складати розгорнутий план відповіді;
- давати точні формулювання;
- правильно користуватися поняттєвим апаратом;
- культура відповіді (грамотність, логічність і послідовність викладу);
- навички і прийоми виконання практичних завдань.

Навички самостійної роботи:

- уміння пошуку необхідної літератури;
- орієнтація в потоці інформації щодо обраної спеціальності;
- навички ведення записів (складання простого і розгорнутого плану, конспекту, реферату, виступу, а також навички науково-пошукової роботи).

Уміння застосувати знання на практиці:

- реалізація на практичних, семінарських заняттях;
- виконання індивідуальних завдань під час проходження практики.

9. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

„Управління у сфері фізичного виховання”

1. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс: підготовка бакалаврів	Галузь, напрям, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS: 1.5	Галузь: 0102 «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини»	Вибіркова дисципліна Рік підготовки: 4
Кількість модулів: 1	Напрямок підготовки: 6.01.02.01 «Фізичне виховання»	Лекції (теоретична підготовка): 10 годин
Змістовних модулів: 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Практичні заняття: 20 годин
Загальна кількість годин: 45		Самостійна робота студента: 15 годин
		ІНДЗ (СРС): реферат
Кількість академічних годин: 30		Вид контролю: залік

**Визначення рейтингу навчальної діяльності студента з дисципліни
„УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ”**

Модуль 1 (поточне тестування)									ІНДЗ	Сума	Підсумковий тест
Змістовний модуль I					Змістовний модуль II						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9			
5	10	8	9	8	11	11	10	8	20	100	100

**Підсумкове оцінювання з дисципліни
„УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ”**

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За шкалою університету
A	відмінно	100-90
BC	добре	75-89
DE	задовільно	60-74
FX	незадовільно з можливістю повторного складання	35-59
F	незадовільно з обов'язковим повторним курсом	1-34

10. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ п/п	Теми змістовних модулів	Кількість годин
Тема 1. Предмет науки управління. Кібернетична система		
1.	Класифікація рівнів управління.	1
2.	Системний підхід в діяльності керівника. Способи оцінки явищ та процесів в природі.	
Тема 2. Система управління сферою фізичного виховання. Кадрове забезпечення		
1.	Громадські організації в сфері фізичного виховання і спорту	2
2.	Організація науково-методичного забезпечення сфери фізичного виховання.	
3.	Підготовка науково-педагогічних кадрів до діяльності у сфері фізичного виховання.	
Тема 3. Правове регулювання праці у сфері		
1.	Правові норми, які складають зміст охорони праці, працівників сфери фізичного виховання	1
Тема 4. Планування і прогнозування як функції управління		
1.	Метод „Дельфі”. Статистичні методи прогнозування.	2
Тема 5. Рішення як функція управління		
1.	Процес прийняття рішення. Стадії та етапи процесу вироблення рішень	2
Тема 6. Принципи та методи управління		
1.	Принципи управління за Емерсоном. Принципи управління за Файолем.	1
Тема 7. Моделювання у фізичному вихованні. Облік, контроль та робота з інформацією		
1.	Модель найсильнішого спортсмена.	2
2.	Тести як засоби перевірки ефективності спортивної підготовки.	

Тема 8. Закон України про фізичну культуру та спорт		
1.	Загальні положення. Завдання ФК і С в Україні. Державне регулювання сфери. Право громадян на заняття ФК і С.	3
2.	Громадські засади у сфері ФК і С. Показники стану розвитку ФК і С. Законодавство про ФК і С.	
3.	Фізкультурно-оздоровча діяльність у виробничій, соціально-побутовій, навчально-виховній сфері та серед інвалідів.	
4.	Спорт особлива сфера фізкультурної діяльності. Спортивна кваліфікація. Спорт вищих досягнень. Національні збірні команди. Спортивне суддівство.	
5.	Державна програма розвитку ФК і С в Україні. Органи державного управління. Фінансове забезпечення. Матеріально-технічне забезпечення. Правове та інформаційне забезпечення.	
6.	Стимулювання державного розвитку ФК і С. Самоврядування у ФК і С. Спортивна федерація.	
7.	НОК України. Господарча та комерційна діяльність спрямована на розвиток ФК і С.	
8.	Дотримання правил безпеки, охорони здоров'я. Честі та гідності громадян.	
Тема 9. Формальні і неформальні групи. Управління конфліктними ситуаціями.		
1.	Механізм утворення формальних і неформальних груп. Конфлікт. типи конфліктів.	1
2.	Управління конфліктними ситуаціями. Засоби розв'язання конфліктів.	
Всього годин:		15

11. ІНДИВІДУАЛЬНІ НАУКОВО-ДОСЛІДНІ ЗАВДАННЯ (ІНДЗ)

Методичні вказівки до виконання індивідуальних науково-дослідних завдань студентів з дисципліни «Управління у сфері фізичного виховання»

Зміст та структура роботи

Індивідуальна робота з даного курсу є підсумковим завданням, яке спрямоване на вдосконалення навичок самостійної роботи, є важливим етапом підготовки бакалаврів на пряму підготовки «Фізичне виховання».

Мета виконання індивідуального завдання полягає у закріпленні тих знань, які були отримані під час вивчення курсу «Управління у сфері фізичного виховання» їх поглиблення.

В процесі виконання індивідуального завдання студент повинен отримати навички самостійного опрацювання різноманітних сучасних інформаційних джерел (наукова та періодична література, законодавчо-нормативна база з дослідження, матеріали, які розміщені в Інтернеті тощо) та аналізу конкретних ситуацій. Підготовка і виконання індивідуального завдання дасть можливість студенту глибше вивчити основні питання з дисципліни «Управління у сфері фізичного виховання», як курсу професійного спрямування й на підставі цього робити самостійні висновки і прогнози.

При виконанні індивідуального завдання студенти повинні всебічно й глибоко розкрити зміст обраного теоретичного питання, показати знання літературних джерел, вміння здійснювати комплексні дослідження стану підприємств, робити обґрунтовані висновки на основі зібраної інформації.

Мета роботи формулюється у вигляді очікуваних результатів, які являють собою внесок у практику теми, що розглядається.

Рекомендації, пропозиції, прогнози, що пропонуються в рамках виконання індивідуального завдання можуть бути розроблені студентом як самостійно, так і на підставі вивчення й узагальнення передового досвіду, висвітленого у літературних джерелах. Вони повинні бути обґрунтованими, реальними, мати теоретичну і практичну цінність.

Обсяг роботи. Робота не обмежена в обсязі, але в цілому вона має бути викладена на 20-25 сторінках з написанням змісту та обов'язково списку використаної літератури з посиланням на неї за текстом.

Головна вимога до написання індивідуального завдання – це самостійність, особиста ініціативність, обґрунтованість і творчий підхід до написання, використання інноваційних технологій при підготовці і оформленні роботи.

У разі списування із літературних та інших джерел індивідуальне завдання не

допускається до захисту.

Індивідуальне завдання складається з наступних структурних елементів:

- титульна сторінка;

- вступ;

- послідовне висвітлення змісту теоретичного питання, вибір здійснюється відповідно до номера студента у списку групи з запропонованого переліку;

- складання приклада практичного завдання з алгоритмом розв'язку відповідно до теми, яку висвітлено під час написання теоретичного питання ;

- список використаної літератури.

Вимоги до оформлення роботи

Обсяг роботи – не менше 25-30 сторінок рукописного або 15-20 комп'ютерного тексту формату А4. Робота, виконана за допомогою ЕОМ має відповідати таким вимогам:

Шрифт Times New Roman

Розмір шрифту 14 пунктів

Креслення звичайне

Відстань між рядками 1,5 інтервали

Відступ 1,25 см

Текст роботи розміщується на аркуші з дотриманням таких розмірів полів: з лівого боку – не менше ніж 20 мм, з правого – не менше ніж 10 мм, зверху та знизу – не менше ніж 20 мм. Таблиці, графіки, рисунки або цифрові дані повинні супроводжуватися посиланнями на першоджерело (номер позначається в дужках, вказує на порядок переліку літератури, що використовується). Посилання мають містити сторінку, з якої було взято дані (наприклад, [7, с. 85]).

Рекомендації щодо виконання індивідуальних науково-дослідних завдань

1. Обрати одне теоретичне запитання з рекомендованого переліку

2. Підібрати необхідну літературу, вивчити та проаналізувати її.

3. Висвітлити концептуальні теоретичні дослідження стосовно обраного питання. Під час виконання даного етапу студент повинен глибоко і всебічно розкрити зміст обраного питання, проаналізувати декілька літературних джерел, різні підходи, навести приклади.

Зміст теоретичного матеріалу має відповідати сучасному рівню розвитку науки управління у сфері фізичного виховання.

Студент повинен глибоко і всебічно висвітлити актуальність проблеми. Особливу увагу слід приділити дискусійним питанням. Якщо в літературі відсутня єдина точка зору з питань, які досліджуються, слід навести думки кількох авторів, дати їх критичну оцінку та висловити свої міркування з даних питань. Це допоможе більш глибокому засвоєнню матеріалу. Навчальну літературу з вибраного теоретичного питання студент добирає як за рекомендованим списком літератури, так і самостійно.

Особливу увагу слід звернути на періодичні наукові видання. Зібраний, вивчений і опрацьований матеріал з певного теоретичного питання має викладатися логічно, може бути поділений на кілька пунктів і підпунктів. Доцільним є використання наочного матеріалу: таблиць, рисунків, діаграм тощо.

4. Оформити роботу згідно з вимогами, що викладені вище.

№ п/п	Теми з індивідуального науково-дослідного завдання студента (одна з тем на вибір студента чи за призначенням викладача)
1.	Розробити календар, положення та звітну документацію до спортивних змагань регіонального рівня
2.	Дослідити систему документаційного забезпечення управління в фізкультурно-спортивних організаціях
3.	Вивчити нормативну-правову базу документаційного забезпечення управлінської діяльності у сфері фізичного виховання
4.	Дослідити теоретичні основи функціонування та розвитку галузі фізичної культури і спорту в умовах ринку
5.	Визначити особливості функціонування фізкультурно-спортивних організацій в умовах ринку
6.	Ознайомитись з методами та формами державного регулювання ринкових відносин у сфері фізичного виховання
7.	Розробити сценарій фізкультурно-оздоровчого чи спортивно-масового св'ята
8.	Визначити особливості управління персоналом організацій у сфері фізичного виховання
9.	Дослідити організаційну структуру і діяльність міжнародних федерацій з видів спорту
10.	Визначити міжнародні спортивні організації, які сприяють розвитку фізичної культури і спорту
11.	Дослідити систему менеджменту у фізичній культурі і спорті на Україні

12.	Вивчити установчі документи фізкультурно-спортивної організації
13.	Розробити технологію утворення фізкультурно-спортивної організації
14.	Розробити документальну базу з планування й організації проведення спортивного змагання регіонального, національного чи міжнародного рівня
15.	Вивчити особливості контракування у сфері фізичної культури і спорту
16.	Вивчити особливості інформаційного забезпечення у галузі фізична культура і спорт
17.	Дослідити системний підхід у сфері фізичного виховання
18.	Вивчити способи оцінки явищ та процесів у природі
19.	Дослідити особливості формування громадських організацій в сфері фізичного виховання
20.	Вивчити стан науково-методичного забезпечення національних команд
21.	Дослідити аспекти кадрового забезпечення галузі фізична культура і спорт
22.	Вивчити нормативні акти з правового регулювання праці у сфері фізичного виховання
23.	Визначити зміст охорони праці, працівників сфери фізичного виховання
24.	Виявити особливості техніки безпеки під час занять фізичною культурою і спортом
25.	Вивчити статистичні і динамічні методи прогнозування
26.	Визначити планування як функцію управління
27.	Розкрити принципи управління за Емерсоном
28.	Розкрити принципи управління за А. Файодем
29.	Описати рішення як функцію управління
30.	Визначити облік, контроль та роботу з інформацією у сфері фізичного виховання
31.	Модель. Моделювання у фізичному вихованні.

32.	Розкрити сутність і зміст Закону України «Про фізичну культуру і спорт»
33.	Вивчити особливості створення формальних і неформальних груп.
34.	Управління конфліктними ситуаціями у колективі.

Критерії оцінювання індивідуальної роботи студентів

Загальна оцінка за виконання індивідуального завдання -20 балів, складається з наступних елементів:

-теоретичне запитання - 7 балів ;

-розробка практичного завдання -9 балів ;

-захист роботи – 4 бали.

Оцінюючи роботу студентів, викладач зважає на те, наскільки повно розкрито тему, наскільки чітко та послідовно викладено зміст теоретичного питання, чи вірно складенно та розв'язано задачу, рівень складності складених тестів, наскільки адекватно зроблено висновки або резюме, чи оформлено роботу у відповідності до вимог. Якщо робота відповідає всім формальним вимогам студент отримує допуск на співбесіду.

12. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Предмет науки управління сферою фізичного виховання.
2. Управління і менеджмент у сфері ФВ.
3. Класифікація рівнів управління у ФВ.
4. Способи характеристика явищ і процесів в природі.
5. Середовище.
6. Кібернетична система. Системний підхід.
7. Метод „чорної скриньки”.
8. Сфера фізичного виховання і спорту як соціальна система.
9. Органи публічної влади в системі управління сферою ФВ.
10. Кадрове забезпечення сфери фізичного виховання.
11. Типи керівників та стилі керівництва.
12. Трудовий договір. Трудова дисципліна у сфері ФВ.
13. Робочий час. Заробітна плата у сфері ФВ.
14. Методи планування. Операційне описування.
15. Метод „дерево цілей”. Признаки цільового планування.
16. Компоненти планування. Види планування підготовки у фізичному вихованні і спорті. Цілі за їх значимістю.

17. Види прогнозів у ФВ. Метод екстраполяції.
17. Метод експертних оцінок. Метод відносної оцінки.
18. Рішення як функція управління. Сутність управлінського рішення.
19. Признаки управлінського рішення.
20. Форми прийняття управлінських рішень.
21. Рішення по тривалості дії.
22. Прийняття рішення за масштабом виконання.
23. Загальні принципи прийняття управлінських рішень.
24. Прийняття рішення по тривалості дії.
25. Стадії та етапи процесу вироблення управлінських рішень.
26. Види методів управління в сфері фізичного виховання. Організаційно-розпорядчі. Соціально-психологічні. Організаційно-педагогічні. Економічні.
27. Сутність моделювання. Інформаційні, математичні моделі. Модель тренуючої дії.
28. Облік, контроль як функції управління в сфері фізичного виховання. Види обліку. Види контролю.
29. Системний підхід в діяльності керівника. Способи оцінки явищ та процесів в природі.
30. Громадські організації в сфері фізичного виховання і спорту
31. Організація науково-методичного забезпечення сфери фізичного виховання.
32. Підготовка науково-педагогічних кадрів до діяльності у сфері фізичного виховання.
33. Правові норми, які складають зміст охорони праці, працівників сфери фізичного виховання
34. Метод „Дельфи”.
35. Статистичні методи прогнозування.
36. Процес прийняття рішення. Стадії та етапи процесу вироблення рішень.
37. Принципи управління за Емерсоном. Принципи управління за Файолем.
38. Модель найсильнішого спортсмена.
39. Тести як засоби перевірки ефективності спортивної підготовки.

40. Загальні положення Закону України про фізичне виховання і спорт. Завдання ФК і С в Україні.
41. Державне регулювання сфери ФВ. Право громадян на заняття ФК і С.
42. Громадські засади у сфері ФК і С. Показники стану розвитку ФК і С. Законодавство про ФК і С.
43. Фізкультурно-оздоровча діяльність у виробничій, соціально-побутовій, навчально-виховній сфері та серед інвалідів.
44. Спорт особлива сфера фізкультурної діяльності. Спортивна кваліфікація.
45. Спорт вищих досягнень. Національні збірні команди. Спортивне суддівство.
46. Державна програма розвитку ФК і С в Україні. Органи державного управління.
47. Фінансове забезпечення ФК і С в Україні. Матеріально-технічне забезпечення.
48. Правове та інформаційне забезпечення ФК і С.
49. Стимулювання державного розвитку ФК і С. Самоврядування у ФК і С. Спортивна федерація.
50. НОК України. Господарча та комерційна діяльність спрямована на розвиток ФК і С.
51. Дотримання правил безпеки, охорони здоров'я. Честі та гідності громадян у сфері ФК і С.
52. Механізм утворення формальних і неформальних груп. Конфлікт типи конфліктів.
53. Управління конфліктними ситуаціями. Засоби розв'язання конфліктів.
54. Організаційна структура і діяльність міжнародних федерацій з видів спорту.
55. Міжнародні спортивні організації, які сприяють розвитку фізичного виховання і спорту.
56. Управління персоналом організацій сфери фізичного виховання і спорту.
57. Функціонування фізкультурно-спортивних організацій в умовах ринку.
58. Теоретичні основи функціонування та розвитку сфери фізичної культури і спорту в умовах ринку.
59. Особливості контракування у сфері ФК і С.
60. Інформаційне забезпечення у галузі ФК і С.
61. Методи планування у спортивній діяльності. Операційне описування. Метод „дерево цілей”. Види планування підготовки у ФК і С.
62. Компоненти планування у галузі ФК і С. Цілі планування за їх значимістю.
63. Прогнозування у галузі ФК і С. Види прогнозів.
64. Метод експертних оцінок. Метод Дельфи.
65. Метод екстраполяції.
66. Логічні методи прогнозування.
67. Статистичні методи прогнозування.
68. Облік і контроль в роботі керівника. Основні документи обліку. Види контролю.
69. Вимоги до проведення тестування у сфері ФВ.

70. Організація наукової роботи та методичного забезпечення у галузі ФК і С.
71. Система підготовки фахівців у галузі ФК і С.

13.ПИТАННЯ ДО СКЛАДАННЯ ЗАЛІКУ

1. Предмет науки управління сферою фізичного виховання. Управління і менеджмент у сфері ФВ. Класифікація рівнів управління у ФВ.
2. Способи характеристика явищ і процесів в природі. Середовище.
3. Кібернетична система. Системний підхід. Метод „чорної скриньки”.
4. Сфера фізичного виховання і спорту як соціальна система.
5. Органи публічної влади в системі управління сферою ФВ.
6. Кадрове забезпечення сфери фізичного виховання. Типи керівників та стилі керівництва.
7. Трудовий договір. Трудова дисципліна у сфері ФВ. Робочий час. Заробітна плата у сфері ФВ.
8. Методи планування. Операційне описування. Метод „дерево цілей”. Признаки цільового планування.
9. Компоненти планування. Види планування підготовки у фізичному вихованні і спорті. Цілі за їх значимістю.
10. Види прогнозів у ФВ. Метод екстраполяції.
11. Метод експертних оцінок. Метод відносної оцінки.
12. Рішення як функція управління. Сутність управлінського рішення. Признаки управлінського рішення. Форми прийняття управлінських рішень.
13. Рішення по тривалості дії. Прийняття рішення за масштабом виконання.
14. Загальні принципи прийняття управлінських рішень. Прийняття рішення по тривалості дії.
15. Стадії та етапи процесу вироблення управлінських рішень.
16. Види методів управління в сфері фізичного виховання. Організаційно-розпорядчі. Соціально-психологічні. Організаційно-педагогічні. Економічні.
17. Сутність моделювання. Інформаційні, математичні моделі. Модель тренуючої дії.
18. Облік, контроль як функції управління в сфері фізичного виховання. Види обліку. Види контролю.
19. Системний підхід в діяльності керівника. Способи оцінки явищ та процесів в природі.
20. Громадські організації в сфері фізичного виховання і спорту
21. Організація науково-методичного забезпечення сфери фізичного виховання.
22. Підготовка науково-педагогічних кадрів до діяльності у сфері фізичного виховання.
23. Правові норми, які складають зміст охорони праці, працівників сфери фізичного виховання
24. Метод „Дельфи”. Статистичні методи прогнозування.
25. Процес прийняття рішення. Стадії та етапи процесу вироблення рішень.

26. Принципи управління за Емерсоном. Принципи управління за Файодем.
27. Модель найсильнішого спортсмена.
28. Тести як засоби перевірки ефективності спортивної підготовки.
29. Загальні положення Закону України про фізичне виховання і спорт. Завдання ФК і С в Україні.
30. Державне регулювання сфери ФВ. Право громадян на заняття ФК і С.
31. Громадські засади у сфері ФК і С. Показники стану розвитку ФК і С. Законодавство про ФК і С.
32. Фізкультурно-оздоровча діяльність у виробничій, соціально-побутовій, навчально-виховній сфері та серед інвалідів.
33. Спорт особлива сфера фізкультурної діяльності. Спортивна кваліфікація.
34. Спорт вищих досягнень. Національні збірні команди. Спортивне суддівство.
35. Державна програма розвитку ФК і С в Україні. Органи державного управління.
36. Фінансове забезпечення ФК і С в Україні. Матеріально-технічне забезпечення.
37. Правове та інформаційне забезпечення ФК і С.
38. Стимулювання державного розвитку ФК і С. Самоврядування у ФК і С. Спортивна федерація.
39. НОК України. Господарча та комерційна діяльність спрямована на розвиток ФК і С.
40. Дотримання правил безпеки, охорони здоров'я. Честі та гідності громадян у сфері ФК і С.
41. Механізм утворення формальних і неформальних груп. Конфлікт типи конфліктів.
42. Управління конфліктними ситуаціями. Засоби розв'язання конфліктів.
43. Організаційна структура і діяльність міжнародних федерацій з видів спорту.
44. Міжнародні спортивні організації, які сприяють розвитку фізичного виховання і спорту.
45. Управління персоналом організацій сфери фізичного виховання і спорту.
46. Функціонування фізкультурно-спортивних організацій в умовах ринку.
47. Теоретичні основи функціонування та розвитку сфери фізичної культури і спорту в умовах ринку.
48. Особливості контракування у сфері ФК і С.
49. Інформаційне забезпечення у галузі ФК і С.
50. Методи планування у спортивній діяльності. Операційне описування. Метод „дерево цілей”. Види планування підготовки у ФК і С.
51. Компоненти планування у галузі ФК і С. Цілі планування за їх значимістю.
52. Прогнозування у галузі ФК і С. Види прогнозів. Метод експертних оцінок. Метод Дельфи.
53. Метод екстраполяції. Логічні методи прогнозування. Статистичні методи прогнозування.
54. Облік і контроль в роботі керівника. Основні документи обліку. Види контролю.

55. Вимоги до проведення тестування у сфері ФВ.
56. Організація наукової роботи та методичного забезпечення у галузі ФК і С.
57. Система підготовки фахівців у галузі ФК і С.

14. ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Адаптація працівника - процес пристосування до змісту і умов праці на робочому місці, соціально-психологічного клімату колективу; процес вдосконаленню ділових і особистісних якостей працівника.

Акредитація - процедура надання вищому навчальному закладу певного типу права проводити освітню діяльність, пов'язану із здобуттям вищої освіти відповідного освітньо-кваліфікаційного (освітньо-наукового) рівня відповідно до вимог стандартів вищої освіти, а також до державних вимог щодо кадрового, науково- методичного та матеріально-технічного забезпечення.

Акредитований напрям - напрям, за яким вищий навчальний заклад певного типу пройшов процедуру акредитації та отримав право видавати державні документи про здобуття вищої освіти встановленого зразка.

Акредитована спеціальність - спеціальність відповідного освітньо-кваліфікаційного (освітньо-наукового) рівня, за якою вищий навчальний заклад певного типу пройшов процедуру акредитації та отримав право видавати державні документи про здобуття вищої освіти встановленого зразка.

Атестація працівника - періодична процедура визначення кваліфікації, рівня знань, практичних навиків, ділових якостей працівника і встановлення їх відповідності посаді, яку він займає. На основі атестації приймається рішення, яке змінює або зберігає працівнику його посаду залежно від готовності та можливості виконувати функціональні обов'язки.

Влада - це можливість активно впливати на поведінку інших.

Делегування повноважень - передача завдань і прав, закріплених за керівником підлеглому, який бере на себе їх виконання.

Дисциплінарна відповідальність - форма впливу на порушників трудової та виконавчої дисципліни шляхом: зауваження, догани, суворої догани, звільнення.

Діловодство - усі види роботи із документацією, які мають місце в установах, організаціях, навчальних закладах, спортивних школах, фізкультурних осередках, в ході виконання ними своїх функцій та реалізації завдань. Це також сукупність методів і форм роботи зі службовою документацією.

Етика керівника - система норм морально-етичної поведінки, яка базується на розумінні і врахуванні психології людей, вихованні особистості, культурі управління і вмінні управляти своїми почуттями, емоціями в процесі особистісних взаємовідносин з підлеглими і вищими керівниками.

Завдання - це посадові обов'язки, які необхідно виконувати певним способом в обумовлений термін. Завдання визначаються не для працівника, а для посади, яку він обіймає. На основі структури організації, за кожною посадою закріплено ряд завдань (функціональних обов'язків), які

розглядаються як необхідний внесок для досягнення цілей організації.

Заохочення (або винагорода) - все те, що людина вважає цінним для себе.

Інформація - відомості, розраховані на конкретного споживача, яким притаманна новизна, і які необхідні для прийняття рішень. За допомогою інформації здійснюється зв'язок між суб'єктом (який управляє) і об'єктом (ким управляють), а також між системою і оточуючим середовищем.

Кадрова політика - сукупність принципів, основних моделей, цілей та уявлень, які визначають напрями і зміст роботи з кадрами і є вирішальними в сфері управління відповідними об'єктами.

Кар'єра (від латин, *carriera* - біг, життєвий шлях) - швидке і успішне просування в області суспільно-політичної, наукової, виробничої, службової або іншої діяльності. Планування кар'єри - один із важливих напрямів в роботі з персоналом організації (С.175).

Кадрове забезпечення — комплекс дій, направлених на пошук, оцінку і встановлення заздалегідь передбачених стосунків з робочою силою як в самій компанії для подальшого просування по кар'єрній драбині, так і поза її межами для нового найму тимчасових або постійних робітників. Після закінчення контрактних договорів або в разі невідповідності вимогам компанії, функції кадрового забезпечення також включають звільнення. У сучасному бізнесі талановиті працівники особливо важливі для досягнення паритету і переваги над конкурентами.

Кваліфікація (від латин. *qualicatio* - який, якої якості) - ступінь придатності, якість професійної підготовленості людини, наявність у неї знань, вмінь і навиків, необхідних для виконання певної роботи.

Керівництво - інтегруюча діяльність органу або посадової особи, яка спрямована на об'єднання дій організації або спеціалістів.

Керувати - бути на чолі та інтегрувати зусилля підлеглих.

Кібернетика- наука про процеси управління в складних динамічних системах, що ґрунтується на теоретичному фундаменті математики і логіки (взагалі на формальних мовах), а також на застосуванні обчислювальної техніки (комп'ютерів).

Кібернетична систéма (англ. *cybernetic system*) — сукупність змінних та формалізованих залежностей між ними, які характеризують стан системи для вирішення певних задач по керуванню нею. «Безліч взаємозв'язаних об'єктів, званих елементами системи, здатних сприймати, запам'ятовувати і переробляти інформацію, а також обмінюватися інформацією» (В. М. Глушков) .

Комунікації - обмін інформацією між двома і більше людьми.

Контроль - система спостереження, перевірки та оцінки відповідності процесу функціонування організації прийнятим управлінським рішенням.

Ліцензування - процедура визнання спроможності вищого навчального закладу певного типу розпочати освітню діяльність, пов'язану із здобуттям вищої освіти відповідного освітньо- кваліфікаційного (освітньо-наукового) рівня відповідно до вимог стандартів вищої освіти, а також до державних вимог щодо кадрового, науково-методичного та матеріально-технічного забезпечення.

Ліцензований напрям - напрям, за яким вищий навчальний заклад певного типу визнаний спроможним проводити освітню діяльність, пов'язану із здобуттям вищої освіти відповідного освітньо-кваліфікаційного (освітньо-наукового) рівня.

Ліцензована спеціальність - спеціальність, за якою вищий навчальний заклад певного типу визнаний спроможним проводити освітню діяльність, пов'язану із здобуттям вищої освіти відповідного освітньо-кваліфікаційного (освітньо-наукового) рівня.

Меценатство - акт або манера поведінки зі сторони багатой та щедрої людини - мецената, який допомагає поетам, письменникам, акторам та ін.

Моделювання (англ. *scientific modelling, simulation*, нім. *Modellieren n, Modellierung f, Simulation f*, рос. *моделирование*) — це метод дослідження явищ і процесів, що ґрунтується на заміні конкретного об'єкта досліджень (оригіналу) іншим, подібним до нього (моделлю).

Мотивація - це процес спонування себе та інших до діяльності для досягнення особистих цілей або цілей організації.

Набір кадрів - процедури вибору і призначення працівників які за своєю кваліфікацією, рівнем знань і практичним навикам відповідають вимогам, які ставляться до кандидатів на вакантну посаду.

Облік - спостереження, реєстрація, зберігання та обробка даних.

Організація - названий термін застосовується в теорії управління в трьох значеннях:

- група людей, що працюють разом (установа, заклад), діяльність яких координується для досягнення спільної мети;
- стан упорядкування, внутрішня форма або структура системи (організації);
- діяльність установи або людини зі створення упорядкованості, організаційна робота (діяльність), функція управління.

Організаційні здібності - здібності до організаторської діяльності. В їх структуру входять комунікативні здібності, вміння активізувати інших, критичність, ініціативність, тактичність, вимогливість до себе та інших, наполегливість.

Організаційна структура - логічне співвідношення рівнів управління та функціональних областей, побудоване у такій формі, що дозволяє найбільш ефективно досягати цілей організації. Формування структури організації здійснюється шляхом горизонтального та вертикального поділу праці.

Обмеження - фактори, які певного мірою заважають діяльності керівника або організації в цілому. Розрізняють зовнішні та внутрішні обмеження. До перших відносяться всі фактори, що знаходяться поза межами організації, і на які вона не може вплинути (клімат, розташування баз, склад населення, ін.). До внутрішніх - перш за все, слід віднести кількісний та якісний склад співробітників, наявність матеріально-технічного, фінансового або іншого забезпечення.

Персонал - штатний склад працівників організацій, підприємств. До персоналу відносять всіх працівників, котрі виконують виробничі та

управлінські операції, зайняті переробкою предметів праці з використанням засобів праці;

Підбір кадрів - складова частина кадрової роботи в організації, яка передбачає оцінку психологічних і професійних якостей всіх кандидатів та їх відповідність вакантній посаді. На її основі приймається рішення по вибору одного з них.

Підвищення кваліфікації - навчання персоналу, яке скероване на вдосконалення і розвиток знань, вмінь і навиків у будь-якому конкретному виді діяльності.

Планування - діяльність із визначення пропорцій майбутніх обсягів праці та необхідних зусиль. Передбачається також розподіл завдань між виконавцями, визначення часу і шляхів виконання завдань, встановлення очікуваних показників та майбутнього стану об'єктів управління.

Планування - це процес формування мети діяльності, визначення пріоритетів, засобів, методів досягнення мети, а також ресурсів, необхідних для виконання конкретних завдань у встановлені терміни.

План-це конкретне завдання з визначеними вихідними даними, очікуваними результатами (метою), обумовленим способом його розв'язання. В плані відображають комплекс завдань, робіт, методів, способів їх виконання, необхідні фінансові, матеріальні, трудові, інші ресурси, розміри і напрями використання інвестицій, а також управлінські рішення і заходи для їх реалізації. Прийняті в плані рішення повинні забезпечити досягнення мети в заплановані терміни при мінімальних затратах.

Повноваження - обмежене право використовувати ресурси організації та спрямовувати зусилля її співробітників для досягнення мети.

Посадова інструкція - різновид регламентуючого документу; визначає організаційно-правове положення посадової особи, її офіційний статус. У посадовій інструкції висвітлюються обов'язки працівника і вказується його підпорядкованість.

Принцип (лат. - основа) - вихідне положення теорії, загальна ознака, обов'язкова умова.

Професійна придатність - сукупність і структура психічних і психофізіологічних особливостей людини, необхідних для досягнення ефективності в професійній праці.

Професійно-кваліфікаційна мобільність персоналу - процес ротації працівників в результаті набуття практичного досвіду, знань, навиків та вмінь.

Психологія кадрової роботи - нова галузь наукового знання, яка має теоретико-прикладну направленість. Розвивається на методологічному фундаменті загальних теорій управління та психології.

Рішення - вибір альтернативи, тобто варіанту дій, який виключає інші. Це об'єктивно аргументована дія суб'єкта управління у відповідь на виробничі завдання, яке виникло, або потребує конкретизації цілі, виконавців, термінів, ресурсів, послідовності виконання.

Регламентування - встановлення меж та діапазонів дій, **прав**, повноважень та

обов'язків організацій, підрозділів, співробітників.

Реорганізація - процес зміни організаційної структури.

Ресурси - все те, що може бути застосовано для забезпечення функціонування та розвитку фізичного виховання і спорту. У **сфері** можна визначити такі категорії ресурсів: природно-кліматичні, соціально-економічні, людські, матеріально-технічні, медико-біологічні, фінансові, науково-методичні, організаційні.

Ротація персоналу - процедура призначення, в рамках якої **місце** роботи і посада конкретного співробітника можуть змінюватись **по** горизонталі при підвищенні ним своєї кваліфікації.

Система - організоване складне ціле, сукупність або комбінація частин (компонентів), що знаходяться у взаємозв'язку та об'єднанні єдиною метою діяльності. Існує багато різновидів систем, в тому числі - соціальні, до яких належить сфера фізичного виховання і спорту. Соціальні системи - групи людей, що певний **час** знаходяться у безпосередньому контакті; організації з чітко оформленою соціальною структурою, етнічні або національні об'єднання, держави або групи взаємопов'язаних держав тощо.

Система управління організацією включає сукупність усіх служб організації, всіх підсистем та комунікацій між ними, а також процесів, що забезпечують функціонування організацією.

Система управління персоналом - це інформаційне, технічне, нормативно-методичне, правове і діловодне забезпечення технології управління персоналом.

Спонсорство - фінансова або інша матеріальна допомога, яку надають комерційні фірми будь-яким організаціям або особам для забезпечення їх діяльності або проведення заходів.

Спортивний менеджмент - це теорія і практика ефективного управління організацією фізкультурно-спортивної спрямованості в сучасних ринкових умовах.

Стиль керівництва - звична манера поведінки керівника по відношенню до підлеглих.

Стратегічне планування - набір дій та рішень, які ведуть до розробки специфічних стратегій для досягнення цілей. Це детальний багатоаспектний комплексний план, який призначений для того, щоб забезпечити здійснення місії організації та досягнення її цілей .

Структура системи - це кількість підсистем, компонентів, зв'язків та відносин.

Технологія управління:

- сукупність прийомів виконання управлінських робіт з метою встановлення раціональної схеми взаємодії лінійних та функціональних органів управління, структурних підрозділів, інших ланок управління;

- комплекс управлінських знань, вмінь, процесу управління та використання інформаційної техніки, які необхідні для бажаних перетворень в інформації та людях. Технологію управління забезпечує керівник.

Технологія управління персоналом (ТУП) - сукупність складових, які

забезпечують формування, розвиток і реалізацію з найбільшою ефективністю кадрового потенціалу організації. Це означає покращення роботи кожного працівника, оптимальне нарощування і використання свого трудового і творчого потенціалу, що буде сприяти досягненню цілей організації.

Типологічне групування - розподіл сукупності одиниць аналізу за певними ознаками на однорідні групи.

Управління - вплив суб'єкта на об'єкт

Управління - систематичний, цілеспрямований вплив на систему, її компоненти, або процеси, з метою підвищення ефективності їх функціонування.

Управління організацією — це безперервний процес впливу на продуктивність працівника, групи або організації в цілому з метою досягнення найкращих результатів з позиції поставленої мети. "Управляти - означає вести організацію до її мети витягуючи максимальні можливості зі всіх наявних в її розпорядженні ресурсів". - так охарактеризував процес управління А. Файоль.

У сфері фізичного виховання і спорту можна виділити такі **види управління**: управління розвитком сфери фізичного виховання і спорту в країні, області, місті, районі; управління діяльністю окремої фізкультурної організації, ради фізкультурно-спортивного товариства, спортивної школи, клубу; управління підготовкою спортсменів.

Управління сферою фізичного виховання і спорту - система конкретних форм і методів свідомої діяльності, спрямованої на забезпечення ефективного функціонування і планового розвитку сфери, з метою більш повного задоволення потреб людей у фізичному вдосконаленні.

Управлінська праця - вид діяльності, який забезпечує цілеспрямовану, координовану роботу всього трудового колективу **або** окремого працівника.

Управлінське рішення — результат альтернативної формалізації економічних, технологічних, соціально-психологічних, адміністративних методів менеджменту, на основі якого керуюча система організації безпосередньо впливає на керовану.

Функції управління - відносно відокремлені дії, що відображають етап або стадію управлінської діяльності або визначають її зміст. В сфері фізичного виховання і спорту має місце виконання основних (загальних) та специфічних функцій управління.

Ціль - конкретні кінцеві результати, яких передбачається досягти у визначеному майбутньому. У сфері фізичного виховання і спорту цілі мають складний характер, відображаючи структуру та ієрархію системи. Можна розрізнити цілі загальносистемні, окремих організацій, підрозділів, виконавців.

15. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Базова література

1. Андрушків Б.М. Основи менеджменту / Б.М.Андрушків, О.Є.Кузьмін. - Л.: Світ, 1995. - 296с.
3. Армстронг М. Основы менеджмента. Как стать лучшим руководителем / М.Армстронг. -Ростов на Дону: Феникс, 1998. - 509с.
4. Братановский С.Н. Управление физической культурой и спортом в условиях реформ: Автореф.дис..док.юрид.наук.-Саратов, 1997.-49с.
5. Бунчук М.Ф. Организация физической культуры /М.Ф.Бунчук.. -М.:ФиС, 1972. - 224 с.
6. Вилькин Я.Р. Популярный менеджмент: пособ. для физкультур, работников /Я.Р.Вилькин. - Минск: [Б.В.], 1996. - 110с.
7. Вилькин Я.Р. Управление физкультурным движением и спортивный менеджмент: учеб. пособ. /Я.Р.Вилкин, В.Н.Рыженков, - Минск: АФВиС Республики Беларусь, 1996. - 112с.
8. Виханский О.С. Стратегическое управление: учебник, /О.С.Виханский. - 2-е изд., перераб. и доп. - М.: Гардарика, 1998. -296 с.
9. Воронова В.А. Пути совершенствования управления физкультурным движением / В.А.Воронова - М.:ФиС, 1975. - 95с.
10. Гавкалова Н.Л. Менеджмент персонала: учеб. пособ. /Н.Л.Гавкалова, Н.С.Маркова. -2-е изд., исправ. и доп. - Х.:ИД «ИНЖЭК», 2005.-304с.
11. Гаевський В.А. Основи науки управління: навч.посіб. /Б.А.Гаевський. - К: МАУП, 1998. - 111с.
12. Гостев Р.Г. Спорт и законодательство /Р.Г.Гостев. - М.:НИЦ «Еврошкола», 2001,- 438с.
13. Грачев М.В. Суперкадры /М.В.Грачев. - М.:Дело, 1993.- С.12- 34.
14. Грейсон Л. Американий менеджмент ХХІ века /Л. Грейсон Л., К.О'Делл. - М.:Економика,1991. -319с.
15. Гуськов С.И. Менеджмент и маркетинг спортивных и физкультурно-оздоровительных услуг: практические рекомендации из зарубежного опыта /С.И.Гуськов. -М.:, 1994. - С.3-15.
16. Державне управління і менеджмент: навч.посіб. у таблицях та схемах /Г.С.Одінцова, Г.І.Мостовий, О.Ю.Амосов та і., заг. ред. Г.С.Одінцової. -Х.: ХарРІ УАДУ, 2002. - 492с.
17. Десслер Г. Управление персоналом: пер. с англ. /Г.Десслер - М.: Бином, 1997, - 432с.
18. Дмитренко Г.А. Стратегический менеджмент: целевое управление персоналом организаций /Г.А.Дмитренко. - К.:МАУП,1998. - 188с.
19. Егоров А.П. Управление персоналом /А.П.Егоров. - Нижний Новгород: [Б.В.], 1999.-С.23-45.
20. Єдина спортивна класифікація України: Наказ Мінсім'ямолодьспорту України [від 07.04.2006], № 1088.
21. Еншин М.М. Спортивный менеджмент и маркетинг: учебн. пособ. /М.М.Еншин.

- 2-е изд. исправ. - Мн.: БГНУФК, 2005. - 229с.
22. Жданова О.М. Управління фізичною культурою: навч.посіб. для фізкультур. вузів/ О.М.Жданова - Л.: Вільна Україна, 1996. - 127с.
  23. Жмарев Н.В. Управление деятельностью спортивной организации /Н.В.Жмарев. - К.:Здоров'я, 1989. -168с.
  24. Жмарев И.В. Управление деятельностью тренера /Н.В.Жмарев
  25. К.:Здоров'я, 1980. -138с.
  26. Жмарев Н.В. Управленческая и организаторская деятельность тренера /Н.В.Жмарев. - К.: Здоров'я, 1986. - 128с.
  27. Жмарев Н.В. Системный подход и целевое управление в спорте/Н.В.Жмарев. - К.:Здоров'я, 1984,- 144с.
  28. Жолдак Б.И. Основы менеджмента в спорте и туризме. Т.1. Организационные основы: учебник /В.И.Жолдак, В.А.Квартальное.
  29. М.: Советский спорт, 2001. - 88с.
  42. Жолдак В.И., Квартальное В.А. Основы менеджмента и спорте и туризме. Т.2. Социально-педагогические основы: учебник /В.И.Жолдак, В.А.Квартальнов. -М.:Советский спорт, 2002. - 184с.
  43. Жуляев В.М. Международное физкультурно-оздоровительное движение «Спорт для всех» /В.М.Жуляев, В.Д.Левицкий, Д.Димитракис // Наука в олимпийском спорте. - 2000. - Спец. вып. - С.41-47.
  44. Зарубежный спорт: менеджмент и маркетинг. Тематическая подборка. - Вип.3-6. - М.: ЦООНТИ. - ФИС, 1992. -С.23.
  45. Зиновьев И.Ф. Управление персоналом: учеб. пособ. / И.Ф.Зиновьев, Н.Н.Панова и др. - Симферополь: Таврия, 1998. - С.23-56.
  46. Золотов М.И. Экономика массового спорта /М.И.Золотов, Н.А.Платонова, О.И. Вапнярская. - М.: Физическая культура, 2005-. 300с.
  47. Колпаков В.М. Стратегический кадровый менеджмент: учеб. пособ. /В.М.Колпаков, Г.А. Дмитренко. - К.: МАУП, 2005. - 752с.
  48. Кузьмін О.Є. Сучасний менеджмент: навч.-приклад. посіб./ О.Є.Кузьмін. -Л.: Центр Європи, 1995. - 176 с.
  49. Курицин А.Н. Секреты эффективной работы: опыт США и Японии для предпринимателей и менеджеров /А.Н. Курицин. - М.:Издательство стандартов, 1994. -197с.
  50. Кутепов М.Е. Менеджмент в зарубежном спорте: курс лекций /М.Е.Кутепов. - М: Школа спортивного бизнеса ГЦОЛИФК,1992. - 144с.
  51. Лафта Д.К. Эффективность менеджмента организации: учеб. пособ. /Д.К.Лафта. - М.: Русская деловая литература, 1999. - 320с.
  52. Маслов Е.Д. Управление персоналом предприятия: учеб. пособ./ под ред. П.П.Шеметова. -М.:ИНФРА-М; Новосибирск:НГАУЭиУ, 1999.- 312с.
  53. Международная хартия физического воспитания и спорта// Наука в олимпийском спорте. -2001. -№3. - С.102-106.
  54. Менеджмент и экономика физической культуры и спорта: учеб. пособ. для студ. /Золотов М.И., Кузик В.В., Кутепов М.Е., Сейранов С.Г. - М.: Академия. - 432с.
  55. Менеджмент персонала 2000: учеб. пособ. /Н.П. Беляцкий, С.Е.Велесько,

- П.Ройш. - Минск: БГСУ, 1998. -288с.
56. Мескон М. Основы менеджмента /М. Альберт, Ф.Хедоури. - М.: Дело, 1992. - 702с.
57. Мильор Г. Менеджмент: достижение цели. Управление на основе здравого смысла. Планирование личных действий: пер.с англ./ Г.Мильор. - СПб: Лик, 1992. - 136с.
58. Михайлова Л.І. Управління персоналом:навч. посіб./ Л.І.Михайлова. - К.: Центр учбової літератури, 2007. -248с.
59. Омаров А.М. Управление и человек /А.М.Омаров. - М.:Политиздат, 1989. - 80с.
60. Организация физической культуры в СССР: метод, пособие для студ. заоч. обучения /сост.М.Ф.Бунчук. - М.: ФиС, 1966. - 93с.
61. Организация физической культуры в СССР /под общ.ред. Н.И.Никифорова, В.С.Польшанского. - М.:ФиС, 1961. - 263 с.
62. Организация физической культуры в СССР: программа для ин-тов физкультуры. - М., Л:ФиС, 1949. - 12с.
72. Организация физической культуры и спорта в СССР: метод, пособ. для ин-тов физкультуры. - М.: ФиС, 1952. - 73с.
73. Организация физической культуры: учеб. пособ. для ин-тов физкультуры /под общ.ред.Н.И. Никифорова, В.С.Польшанского,- М.:ФиС, 1965.-296с.
74. Основы управления персоналом: учеб. для вузов/ Б. М. Генкин, Г. А. Кононова, В. И. Кочетков и др.; под ред. Б. М. Генкина. -М.: Высш. шк., 1996. - 383 с.: ил.
75. Переверзин И.И. Менеджмент спортивной организации: учеб. пособие /И.И.Переверзин. - 2-е изд., перераб. и доп.- М.: СпортАкадемПресс, 2002. - 244с.
76. Переверзин И.И. Менеджмент спортивной организации: учеб. пособие /И.И.Переверзин. - 3-е изд., перераб. и доп. - М.: Физкультура и спорт, 2006. - 464с.
77. Переверзин И.И. Менеджмент спортивной организации: учеб. пособ./ И.И.Переверзин. - 2-е изд., перераб. и доп.-М.: «СпортАкадемПресс», 2003. - 244с.
78. Переверзин. И.И. Менеджмент спортивной организации / И.И.Переверзин. -М.: Физкультура, образование и наука, 1998. - 162с.
79. Платонов В.Н. Олимпийский спорт: учебник /В.Н.Платонов, С.И.Гуськов. Кн. 1. - Киев: Олимпийская литература, 1994. - 496с.
80. Положення про Всеукраїнський центр фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх»: Наказ Державного комітету України з питань фізичної культури і спорту [від 29.05.2003], № 1366.
81. Положення про Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту: Постанова Кабінету Міністрів України [від 8.11.2006], № 1573.
82. Положення про Національну раду з питань фізичної культури і спорту: Указ Президента України [від 3.02.2006], N 107.
83. Положення про спеціалізований навчальний заклад спортивного профілю: Постанова Кабінету Міністрів України [від 5.11.1999], № 2061.
84. Про антидопінговий контроль в спорті: Закон України [від 08.06.2001], № 23.

85. Про відпустки: Закон України [від 15.11.1996], № 504/96- ВР.
86. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення їх у відповідність із законодавчими актами України у сфері ліцензування: Закон України [від 19.01.2006].
87. Про господарські товариства: Закон України [від 19.09.1991р.], № 1576- XII.
88. Про деякі питання набуття спортивними федераціями всеукраїнського статусу: Постанова Кабінету Міністрів України [від 17.01.2000], № 61.
89. Про затвердження Державної програми розвитку фізичної культури і спорту на 2007-2011 роки: Постанова Кабінету Міністрів України [від 15.11.2006], №1594.
90. Про затвердження положення Всеукраїнського центру фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх»: Наказ Державного комітету України з питань фізичної культури і спорту [від 29.05.2003], №1366.
91. Про затвердження положення про єдину систему оцінки роботи фізкультурно-спортивних організацій України зі спортивної майстерності на 2005-2008 роки: Наказ Мінмолодьспорту [від 07 07.2005], № 1122.
92. Про затвердження Положення про Комітет з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України: Наказ Міністерства освіти і науки України [від 02.07.2001], № 491.
93. Про затвердження Положення про школу вищої спортивної майстерності: Наказ Державного комітету України з питань фізичної культури і спорту [від 10.10.2002], № 2227.
94. Про Кабінет Міністрів України: Закон України [від 16.05.2008], № 2227.
95. Про ліцензування певних видів господарської діяльності: Закон України [від 1.06.2000], N 1969-III, N 3447-IV.
96. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України [від 11. 07.2001], № 2628-III.
97. Про об'єднання громадян: Закон України [від 11.07.2001], К. № 2651-III.
98. Про оплату праці: Закон України [від 24.03.1995], К.- № 108/95-ВР.
99. Про підтримку олімпійського, параолімпійського руху та спорту вищих досягнень в Україні: Закон України [від 14.09.2000], N43.
100. Про Раду національної безпеки і оборони України: Закон України [від 5.03.1998], № 183/98-ВР
101. Про рекламу: Закон України [від 3.07.1996], № 270/96-ВР; [11.07.2003] № 1121-IV.
102. Про утворення центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх»: Постанова Кабінету Міністрів України [від 18.01.2003], № 49.
103. Про утворення фізкультурно-спортивних клубів та їх осередків у вищих, середніх і професійно-технічних навчальних закладах: Закон України [від 22.03.2002р], №210.
104. Про фізичну культуру і спорт: Закон України [від 24.12.1993].- К.: [Б.В.], 1993.- 22с.
105. Прогнозирование и планирование физической культуры. - М.: ФиС, 1972.-87с.
106. Пугачев В.П. Руководство персоналом организации / В.П.Пугачев. - М.: Аспект пресса, 1998. - С.2-23.

107. Радугин А.А. Основы менеджмента /А.А.Радугин. - М.:ЦЕНТР, 1998. - С.34-67.
108. Романов А.О. Международное спортивное движение / А.О.Романов.- М.:ФиС, 1973. - 256с.
109. Сборник материалов по учебным дисциплинам ГЦИФК 1932-1933 уч.г. - М.ЮГИФ; Физкультура и туризм, 1934.-516с.
110. Социально-экономические проблемы физической культуры и спорта /сост.Б.С.Кузьмак, А.А.Осинцев. - М.:ФиС, 1976. - 207с.
111. Спортивный менеджмент: вопросы теории и практики /под ред. Н.В.Туленкова. - К.:СТАРТ, 1996. - С.4-56.
112. Справочник физкультурного работника /под общ. ред. П.Ф.Савицкого. - К.:Здоров'я, 1976. -343с.
113. Тарасевич В.М. І директор, і колектив /В.М.Тарасевич. - К.: Знання, 1991. - 48с.(серія "Економіка і управління" N1).
114. Положення про дитячо-юнацьку спортивну школу. Затверджено КМУ від 5 листопада 2008 року № 993 - К., 2008. - 17с.
115. Типовий Статут фізкультурно-спортивного клубу спортивної спілки учнівської молоді загальноосвітнього та професійно-технічного навчального закладу: Закон України [від 22.03.2002р], №210.
116. Токар В. Спортивна спілка учнівської молоді України: реалії і перспективи //Фізичне виховання в школі. - 2004. - №1. - С. 3-4.
117. Травин В.В. Менеджмент персонала організації /В.В.Травин, В.А.Дятлов - М.: Дело, 1998. - С. 12-32.
118. Травин В.В. Основы кадрового менеджмента /В.В.Травин, В.А.Дятлов. -2-е изд. -М.: Дело, 1997. - 336с.
119. Управление организацией: учебник /под ред. А.Г.Поршнева, З.П.Румянцевой., Н.А.Соломатина. - М.: ИНФРА-М, 1998. - 669с.
120. Управление персоналом организации: учебник/ под ред. А Я.Кибанова. - М.: ИНФРА-М, 1997. - 512 с.
121. Управление персоналом: учебник для вузов /под ред. Т. Ю. Базарова, Б.Л.Еремина. - М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1998. - 423 с.
122. Управление физической культурой и спортом: учеб. для ин-тов физкультуры /авт. кол.: И.И. Переверзин, Н.Н. Бугров, Я.Р.Вилькин и др. - М.:ФиС., 1987. - 288с.
123. Управление физкультурным движением: учеб. для ин-тов физкультуры /под общ.ред.В.А.Ивонина, К.А.Куликовича. - М.:ФиС., 1977. - 287с.
124. Уткин Э. А. Профессия - менеджер /Э.А.Уткин. - М.: Экономика, 1994.- 176с.
125. Физическая культура и спорт в условиях перехода к рыночным отношениям: учеб. пособ. для преподавателей и студентов ин-том физ. культуры. - Смоленск: Изд-во СГИФК, 1992. - 77с.
126. Франчук В.І. Основи менеджменту /В.І.Франчук. - Львів: Каменяр, 1997. - 93с.
127. Хміль Ф.І. Менеджмент /Ф.І.Хміль. - К.: Здоров'я, 1995. - С.4-23.
128. Цільова комплексна програма „Фізичне виховання - здоров'я нації” //Олімпійська арена. - 1999.-ЖЗ-4. - С.76-78.
129. Чеховська Л.Я. Методичні матеріали з питань управління персоналом для доповнення лекційного курсу “Управління діяльністю спортивних організацій”. -

Л.: [Б.В.], 2001. - 26с.

130. Чеховська Л.Я. Теоретико-методичні основи технології управління персоналом фізкультурних організацій: автореф. дис... канд. наук з фіз. в: спец.24.00.02 «Фіз. культура, фіз. виховання різних груп населення» /ЛДЦФК, 2001. -18с.

131. Чеховська Л.Я. Теоретичні основи управлінської праці фізкультурного керівника //Проблеми активізації рекреаційно- оздоровчої діяльності населення: матеріали III міжрегіон. наук.-практ. конф.-Л., 2002. - С.51-54.

132. Чеховська Л.Я. Зміст праці фізкультурного працівника (теоретичний аспект)/Л.Я.Чеховська, О.М. Жданова //матеріали III Міжнар. наук.- практ. конф. Фізична культура, спорт та здоров'я нації. - К.; Вінниця, 1998. - 4.2. - С.255-256.

133. Чеховська Л.Я. Пріоритетність окремих видів управлінських робіт та професійний рівень діяльності керівників фізкультурних організацій //Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорт: зб. наук. пр. за ред С.С.Єрмакова. - Харків: ХІПІ, 1999. -№11. - С.49-50.

134. Шкретій Ю.М. Стан та напрямки удосконалення системи підготовки кадрів для фізичного виховання і спорту //Фізичне виховання шкільної молоді України (Аналітичний звіт про засідання круглого столу).-К., 1998. - С.4-7.

135. Щекин Г. Основы кадрового менеджмента: учебник / Г.Щекин,- 3-е изд., перераб и доп. -К.: МАУП, 1999. - 288с.

136. Щекин Г.В. Новое мышление требует прихода менеджеров нового типа // Персонал. -1998. - №6. - С.50-55.

137. Щекин Г.В. Теория и практика управления персоналом/ Г.В.Щекин. - К.: МАУП, 1998. - 256с.

Додаткова література

1. Алексеев С.В. Международное спортивное право / С.В.Алексеев,- М.: ЮНИТИ, 2008. - 894с.
2. Бака М.М. Підготовка і використання культурно-спортивних кадрів на Україні на етапі переходу до ринкових відносин /М.М.Бака, Шань-Дань, І.Я. Томашевский //Фізична культура, спорт та здоров'я .- Харків : ХДЦФК, 1997.- С.325-328.
3. Библиотека управляющего персоналом: мировой опыт. Профессиональная ориентация, подготовка и оценка персонала: Обзорная информация /Сост. В.И.Яровой; Под ред. Г.В.Щекина.-К.: МАУП, 1995-С.2-20.
4. Бойделл Т. Как улучшить управление организацией: пособие для руководителей /Т.Бойделл. - М.:Ассиана, 1996. - 204с.
5. Бріскін Ю.А. Параолімпійський спорт: [навч. посіб. для студ. **ВНЗ**] / А.Бріскін, А.В.Передерій, В.В.Строкатов; [за заг. ред. Ю.А.Бріскіна]. - Л.: Арал, 2001. - 141с.
6. Бріскін Ю.А. Теоретико-методичні основи інваспорту /Ю.А. Бріскін. - Л.: Кварт, 2005. - 355 с., іл.
7. Веснин В.Р. Практический менеджмент персонала: пособ. по кадровой работе /В.Р.Веснин. - М.: Юристь, 1998. - 495с.
8. Власов А.Г. Японский стиль управления и его сравнение с управлением в США и Западной Европе /А.Г.Власов. - М.: Дело,1994-С. 12-24.
9. Гуськов С.И. Спортивный маркетинг /С.И.Гуськов. - К.: Олимпийская литература,

1995. - 296с.

10. Документы и делопроизводство. Справочное пособие /под. ред Кузнецова Т,В. и др. - М.: Экономика, 1991. - 271с.
11. Дорофеев С.И. Искусство решать проблемы /С.И.Дорофеев. К.:Наука-региону, 1993. - С.2-56.
12. Дутчак М.В. Окремі аспекти реформування системи фізичного виховання в Україні //Концепція розвитку галузі фізичного виховання і спорту в Україні: зб. наук. пр. - Рівне: Ліста, 1999. - С. 158-162.
13. Дутчак М.В. Спорт для всіх у світовому контексті /М.В.Дутчак. К.: Олімпійська література, 2007. - 111с.
14. История физической культуры и организация физической культуры и спорта в СССР: метод, пособ. для студ. заоч. отд-ния ин-тов физкультуры.-Л.:ГДОИФК им.П.Лесгафта, 1949. -79с.
15. Кабушкин Н.И. Менеджмент туризма: учеб. пособ. /Н.И.Кабушкин. -Мн.:БГЭУ, 1999. - 644с.
16. Мічуда Ю.П. Ринкові відносини та підприємництво у сфері фізичної культури і спорту: навч. посіб. /Ю.П.Мічуда. - К.Юлімпійська література, 1995. - 152с.
17. Мічуда Ю.П. Сфера фізичної культури і спорту в умовах ринку /Ю.П.Мічуда. - К.Юлімпійська література, 2007. - 216с.
18. МОК и международные спортивные объединения: справочник/ сост. Романов А.О. - М.: ФИС, 1979. - 262с.
19. Мудрик В.І. Спеціальні Олімпіади. Special Olympics /В.І.Мудрик.- К.: Нора-прінт, 2001. - 52 с.
20. Мэйтланд Я. Руководство по управлению персоналом в малом бизнесе: пер. с англ. /Я.Мэйтланд; под ред. Й.И.Елесеевой. - М.Аудит, ЮНИТИ, 1996. - 160с.
21. Національна доктрина розвитку ФКіС /Державний Комітет України з питань фізичної культури і спорту. - К., 2004. - 16с.
22. Олімпійська хартія /Міжнародний олімпійський комітет- К.:Олімпійська література, 1998. - 96с.
23. Спутник работника физической культуры и спорта /под ред.П.Ф.Савицкого. - К.:Здоров'я, 1990. - 350с.
24. Спутник физкультурного работника /под общ. ред. А.А.Ивонина.-М.:ФиС, 1972. - 368с.; 1977. - 352с.
25. Статут Всеукраїнського ФСТ "Колос" агропромислового комплексу України. - К., 1990. -22с.
26. Статут Львівської організації УСА. -Л.,1991. -21с.
27. Статут Національного Олімпійського Комітету України. - К., 1990. -20с.
28. Статут ФСТ "Спартак" профспілок України. -22с.
29. Статут ФСТ "Динамо" України. - К., 1990. - 23с. (нова редакція 26.02.2007р.).
30. Статут ФСТ "Україна. - К., 1991. -21с.
31. Drucker P. People and performance: The Best of Peter Drucker on Management / P.Drucker. - New-York: Harper Pow, 1977. - P.23.
32. Fuch W. Die bedeutung des managements im sozio-okonomischen bereich des organisierten sport - dargestellt am beispiel von non - profit - **Organisationen.**

Dissertation zur Erlangung des akademischen Grades eines Doctors der Sozial - und Wirtschaftswissenschaften an der Wirtschaftsuniversität Wien.- Wien, 1985.-P. 23-51.

33. <http://www.dynamo-Ukraine.org/fag-ru.htm>
34. <http://www.mwkr.ca/olympics.ttm>
35. <http://www.shaping.org.ua>
36. <http://www.Ukrboxing>
37. <http://www.uvf.com.ua>
38. <http://www.biathlon.org.ua>
39. <http://www.bike-pro.kiev.ua>
40. <http://www.eurohandball.com>
41. <http://www.tennis.com.ua>
42. <http://www.ffu.org.ua>
43. <http://www.fig-gymnastics.com>

16. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ

Оцінювання навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Управління у сфері фізичного виховання» здійснюється відповідно до критеріїв оцінювання, які побудовано таким чином, що певний рівень навчальних досягнень передбачає, що усі вказані для попередніх рівнів знання, уміння і навички опановані студентами повністю.

Рівні навчальних досягнень	Бали			Критерії оцінювання навчальних досягнень
	За національною шкалою	Шкала ECTS		
	2...5	1..100	F..A	Студент
Високий	5	90...100	A	<ul style="list-style-type: none"> • уміє проаналізувати головні поняття з курсу, інтегруючи знання зі суміжних дисциплін; • знає загальні положення управління і менеджменту може науково обґрунтувати свої погляди стосовно

				<p>цих проблем;</p> <ul style="list-style-type: none"> • самостійно, творчо вирішує професійні завдання з управління у галузі фізичного виховання як з наукової так і педагогічної діяльності; • розуміє важливість чіткого, раціонального та стратегічного управління; • має глибокі й ґрунтовні знання щодо кібернетичної системи, системного підходу, системи управління у галузі фізичного виховання; кадрового забезпечення; • знає нормативні акти з правового регулювання праці робітників сфери фізичного виховання; про органи державного управління галуззю; принципи та методи управління; • знає Закон України про фізичну культуру і спорту, слідкує за перебігом постанов і розпоряджень органів державної влади у галузі; • знає основні функції управління; • уміє планувати і прогнозувати розвиток системи; • уміє застосовувати моделювання у галузі фізичного виховання; • уміє проводити облік і контроль, працювати з інформацією; • уміє запобігти конфліктним ситуаціям; • уміє управляти конфліктними ситуаціями; • уміє приймати і доводити до виконання управлінські рішення; • уміє використовувати методи планування та прогнозування; • уміє розробляти положення і сценарії до фізкультурно-оздоровчого або спортивно-масового св'ята, змагань з виду спорту, регіонального і міжнародного рівня
Достатній	4	75...89	ВС	<ul style="list-style-type: none"> • знає предмет, задачі та цілі курсу; • знає основні поняття предмету;

				<ul style="list-style-type: none"> • знає основні функції управління; • уміє використовувати набутті знання у процесі вирішення управлінських ситуацій і завдань; • уміє підібрати й проаналізувати адекватні предмету вивчення матеріали створення фізкультурно-спортивної організації, планування роботи, прогнозування діяльності; • уміє організовувати та проводити спортивно-оздоровче свято та змагання з видів спорту; • уміє використовувати облік та контроль у діяльності керівника
Задовільний	3	60...74	DE	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про найголовніші поняття з курсу; • має приблизні, іноді неадекватні, знання про методи, принципи і функції управління у галузі фізичного виховання; у міркуваннях спирається на лише одну, найбільш відому або ту, що найбільш запам'яталася, точку зору; • дотримується сучасних позицій щодо розвитку системи управління у галузі фізичного виховання на Україні; • має уявлення про механізми створення формальних неформальних груп; • не завжди вміє використовувати знання з теорії управління, має приблизні знання з подолання конфліктів на підприємстві; • недостатньо володіє знаннями з Закону України про фізичну культуру і спорт; • не завжди вміє використати моделювання у фізичному вихованні; • має епізодичні уявлення про кадрове забезпечення галузі
Низький	2	35...59	FX	<ul style="list-style-type: none"> • має епізодичні уявлення про найголовніші поняття, предмет, цілі курсу, не в змозі спів ставити їх з категоріями із суміжних дисциплін; • має недостатні знання про функції управління, методи і принципи управління; не має власної позиції щодо

				<p>проблем курсу;</p> <ul style="list-style-type: none"> • має недостатній рівень теоретичної і практичної підготовки з курсу; не здатен розробити положення до змагань, календар змагань; • не вміє використати елементарні знання з обліку і контролю; • не вміє підібрати адекватні матеріали з проблеми дослідження навіть за наявності ключових слів та точно сформульованої тематики дослідження; • не володіє знаннями з вимог до організації управлінчиської діяльності
Незадовільний	2	1...34	F	<ul style="list-style-type: none"> • не має уявлення про найголовніші поняття, предмет, цілі курсу, не в змозі спів ставити їх з категоріями із суміжних дисциплін; • не має уявлення про основні поняття, функції, методи і принципи управління у галузі, не має власної позиції щодо проблем курсу; • не вміє використати елементарні знання з обліку і контролю; • не вміє підібрати адекватні матеріали з проблеми дослідження навіть за наявності ключових слів та точно сформульованої тематики дослідження; • не володіє знаннями з вимог до організації управлінчиської діяльності. • не вміє використовувати матеріал набутий на заняттях; • не вміє підібрати адекватні управлінчиські матеріали з дисципліни

17.ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

Дати правильні відповіді:

Тема 1. Предмет науки управління. Кібернетична система.

1. Рівні управління, це:

- а) **поділ праці в організаціях;**
- б) зв'язок між ланками в організації;
- в) цілеспрямована дія на ланк організації.

2. Управління класифікують за трьома рівнями, на:

а) **управління в неживій природі; управління в біологічних системах живих організмів; управління в соціальних системах;**

б) управління організаціями; управління держустановами; управління особистостями;

в) управління у сфері фізичного виховання; управління у спорті; управління в суспільстві.

3. Системний підхід, це:

а) **напрямок методології досліджень, який полягає в дослідженні об'єкта як цілісної множини елементів в сукупності відношень і зв'язків між ними, тобто розгляд об'єкта як систем;**

б) властивість об'єкта володіти всіма ознаками системи;

в) сукупність елементів і зв'язків між ними.

4. Способи оцінки явищ та процесів в природі бувають:

а) оцінка; тестування; результат;

б) **характеристика; порівняння; аналіз;**

в) організація; змагання; результат

5. Громадські організації у сфері фізичного виховання і спорту бувають:

а) недержавні; державні; суспільні;

б) **керівні організації та первинні осередки;**

в) **недержавні організації**

6. Кадрове забезпечення сфери фізичного виховання за ОКР «бакалавр» напрямами:

а) **«Фізичне виховання», «Здоров'я людини», «Спорт»;**

б) «Фізична культура», «Олімпійський спорт», «Професійний спорт»;

в) «Фізичне виховання», «Фізична реабілітація», «Олімпійський і професійний спорт»

7. Методи управління у сфері ФВ діляться на:

а) організаційні; стабілізуючі; розвиваючі; різноманітні;

б) розпорядчі; стабілізуючі; концептуальні; регламентаційні;

в) організаційно-розпорядчі; соціально-психологічні4 організаційно-педагогічні; економічні

8. Рішення в управлінні, це:

а) директивний акт;

б) вольовий вислів;

в) постанова

9. Принцип в управлінській діяльності, це:

а) обов'язкова умова;

б) загальна ознака;

в) вихідне положення теорії, загальна ознака, обов'язкова умова

10. Моделювання, це:

а) це створення моделі, тобто образу об'єкта, що його замінює, для отримання інформації про цей об'єкт шляхом проведення експериментів з його моделлю;

б) зберігання інформації специфічної об'єкту (у формі уявного образу, опису знаковими засобами або матеріальної системи);

в) системи, з чіткою, структурою, точно визначеними взаємозв'язками між складовими частинами.

Примітка: правильні відповіді виділено жирним шрифтом.